

ОБЩИНА ШАБЛА

ДОМАШНО КОМПОСТИРАНЕ

Компостирането при домашни условия често се счита за най-полезния от екологична гледна точка начин за справяне с битовите биоразградими отпадъци. Причината за това е, че по този начин се намаляват вредните емисиите и разходите, свързани с транспортирането на компоста, гарантира се внимателен контрол на използваните материали и се увеличава осведомеността на потребителите по проблемите на околната среда.

Домашното компостиране предлага на домакинствата да оползотворят голяма част от битовите си отпадъци. В това число влизат остатъците от храна и градинските отпадъци. Почти две трети от боклука, генериран в домовете, се състои от органични компоненти (цветя, стари плодове и зеленчуци, утайки от кафе, пакетчета от чай, черупки от яйца, слама, стърготини, сено, тревни изрезки, дървени вейки), които се разграждат по естествен път.

Органичната част, подходяща за компостиране се състои от сурови хранителни и растителни отпадъци, смесени при определено съотношение. Хартията и картонът също могат да се компостират. Компостирането е процес на разграждане на органичните отпадъци в присъствието на кислород, при който се получава еднороден кафеникаво - черен ронлив материал подходящ за подхранване на земеделските култури и за възстановяване на органичната материя в почвите. Процесът се извършва благодарение на различни видове микроорганизми, действащи в аеробна среда: бактерии, гъбички, актиномицети, водорасли, протозои, които присъстват естествено в органичната част на битовите отпадъци или могат да се добавят изкуствено за да се ускори процеса.

Оптимални условия за компостиране са: кислород $> 5\%$, влажност 40 – 60 %, съотношение C:N 30:1, температура 32 - 60°C.

Отпадъците, които подлежат на компостиране, се разделят на хранителни отпадъци, “зелени” отпадъци, съдържащи азот (N) и “кафяви” отпадъци, съдържащи въглерод (C). Зелените са тези, които са свежи и влажни – обелки от плодове и зеленчуци, стайни и градински цветя, прясно окосена трева, изсъхнали цветя, утайки от кафе, пакетчета от чай, свежо сено, а кафявите са сухи и съдържат повече въглерод (C) – изсушена трева и листа, слама, дървесни стърготини. Хляб, картонени опаковки, черупки от яйца. Не трябва да компостираме гланцирана хартия, вестници, месо, риба, млечни продукти, мазнини, сготвена храна, заболели и инфектирани растения.

За да се получи качествен компост е необходимо “зелените” и “кафявите” отпадъци да се смесят и да бъдат в съотношение C:N = 30:1 или на 4 части C- въглерод добавяме 1 част N – азот. Тъй като “зелените” отпадъци се разграждат бързо, а “кафявите” бавно, процесът на компостиране се забавя когато няма достатъчно “зелени” отпадъци. Когато количеството им се увеличи много в сравнение с “кафявите”, се увеличава количеството на образувания амоняк – газ с неприятна миризма.

За да се ускори процесът на компостиране, използваните кухненски и градински отпадъци е добре да се смачкат, смелят, настържат или нацепят, тъй като размерът на частиците е един от основните фактори, които влияят върху процеса.

Как протича процесът на компостиране?

Процесът на компостиране преминава през две фази: на разграждане на органичната материя и на зреене. Разграждането започва веднага след като кухненските и градинските отпадъци се натрупат на купчинка или се поставят в компостер. Той се стимулира от аеробните микроорганизми, които консумират кислород, освобождават въглероден двуокис и произвеждат енергия, която повишава температурата на компостната

купчинка. Температурата нараства много бързо - през първите 12-48 часа може да достигне до 55-60oC. Ако температурата надскочи тази граница, компостната купчина трябва да се преобръща редовно, за да се осигури охлаждането ѝ и за да се снабди с кислород. В противен случай може да се получи понижаване на активността на микроорганизмите. Първата фаза може да трае няколко седмици, като крайният резултат е получаването на пресен компост.

През втората фаза на зреенето температурата достига 40-45oC, след което започва да спада прогресивно като достига до температура малко над стайната. Тази фаза може да трае няколко месеца. В края на фазата на зреене се получава стабилизирани, узрял компост. Готовият компост има тъмнокафяв цвят, ронлива структура и мириса на пръст.

Как да компостираме?

Компостирането може да протече като направите компостна купчина или използвате съдове. Купчината се приготвя лесно и не е необходимо специално оборудване. Може да изберете постоянно място в градината, където да я разположите. Мястото трябва да е сухо и равно. Купчината не бива да бъде изложена на пряка слънчева светлина и не трябва да е на ветровито място. Когато изберете мястото, отделете горния слой почва. Разкопайте и навлажнете мястото. Купчина компост се прави на слоеве, защото така е по-лесно да се получи добра смес от материали и равномерно разпределение на влагата във всеки слой. Затова никога не смесвайте всички отпадъци наведнъж, а ги полагайте постепенно, на слоеве.

Полезни свойства на компоста

Компостът често се нарича “черно злато” за почвата. Той оказва положително влияние върху съдържанието на влага и органичните хранителни материали. Повишава обмяната на въздух и променя и стабилизира киселинността на почвата. Влияе благотворно върху микроорганизмите и растенията и потиска болестите при растенията.

За какво служи компостът?

Компостът се използва в градината за повишаване на плодородието на почвата.

Използва се и като мулч или покривен слой. Мулчът се прилага късно напролет, когато почвата е влажна и топла. Този процес представлява контролирания процес на онова, което се случва в естествени условия в гората – листата опадат, разлагат се в почвата и се превръщат в тор.

Компостът служи още за изготвянето на саксийни смеси и рекултивиране на почви, замърсени с токсични вещества и тежки метали. Той е подходящ за сухи площи, в които се отглеждат култури, нуждаещи се от по-голямо количество вода. Затова намира широко приложение в цветни градини, поляни, общински площи и гробищни паркове.

Източник: Министерство на околната среда и водите